

Wieluń 29 listopada 2024 r.

PROTOKÓŁ
z przeprowadzonej kontroli Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Wieluniu
w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi

Do przeprowadzenia przedmiotowej kontroli Komisja Rewizyjna Rady Miejskiej w Wieluniu, powołała zespół kontrolny w składzie:

Tomasz Akulicz - Przewodniczący Zespołu Kontrolnego
Bronisław Mituła - Członek Zespołu Kontrolnego
Wojciech Krzemiński - Członek Zespołu Kontrolnego

Kontrola odbyła się w dniach od 1 lipca do 29 listopada 2024 r. na podstawie upoważnienia z dnia 27 czerwca 2024 r. - pismo OR 0012.1.5.2.2023. (na wniosek Przewodniczącego Zespołu Kontrolnego termin zakończenia kontroli przedłużono do 31 października br. - pismo OR.0012.1.5.5.2024 a następnie do 30 listopada - pismo OR.0012.1.5.8.2024)

Kontrola dotyczyła okresu **1 styczeń 2023 r. – 31 grudzień 2023 r.**

Kontrolę przeprowadzono w Wydziale Mieszkaniowym i Gospodarki Odpadami Urzędu Miejskiego w Wieluniu oraz w Przedsiębiorstwie Komunalnym Sp z O.O. w Wieluniu, z wykorzystaniem udostępnionych dokumentów oraz pisemnych i ustnych wyjaśnień Naczelnika Wydziału Mieszkaniowego i Gospodarki Odpadami Pana Jarosława Kuźnika, oraz Prezesa Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z O.O. w Wieluniu (PK) Pana Marcina Gorzelaka. W trakcie kontroli wykorzystano również informacje zawarte w Raporcie o Stanie Gminy Wieluń za 2023 r.; w Sprawozdaniu z Wykonania Budżetu Gminy Wieluń za 2023 rok oraz w Sprawozdaniach Burmistrza z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2022 i 2023, przekazanych do Marszałka Województwa Łódzkiego.

Po przesłaniu przez przewodniczącego zespołu kontrolnego materiałów członkom zespołu, oraz po ich przeanalizowaniu odbyły się dwa posiedzenia zespołu kontrolnego w dniach 19 listopada 2024 (w posiedzeniu uczestniczyło 2 członków zespołu – Radny Tomasz Akulicz oraz Radny Wojciech Krzemiński) oraz 29 listopada 2024r. (w posiedzeniu uczestniczyli wszyscy radni będący członkami zespołu kontrolnego)

W roku objętym kontrolą liczba mieszkańców zamieszkałych na terenie Gminy Wieluń wynosiła **29 918**, natomiast liczba zadeklarowanych osób uczestniczących w systemie opłat za odpady wynosiła **26 423**. Wysokości opłat za odbiór odpadów komunalnych w 2023 roku zostały ustalone uchwałą nr. LXX/878/22 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 24 sierpnia 2022 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i ustalenia stawki opłaty oraz zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym i zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują rodziny wielodzietne.

W roku 2023 podstawowa opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie gminy Wieluń wynosiła 20 zł za osobę.

Zadania z zakresu gospodarowania odpadów komunalnych w Gminie Wieluń realizowało Przedsiębiorstwo Komunalne Sp z O.O. w Wieluniu na podstawie podpisanych umów. Wystawione przez PK faktury były opłacane przez Gminę Wieluń zgodnie z terminami płatności.

Ilość odebranych odpadów komunalnych od mieszkańców Gminy Wieluń w 2023 roku wyniosła:

- odpady zebrane przez PK od mieszkańców – **9 938,86 Mg**
- odpady odebrane przez PK w ramach funkcjonowania PSZOK – **639,18 Mg**

Ze sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Wieluń za 2023 r. podpisanego w dniu 29 marca 2024r przez Burmistrza Wielunia Pawła Okrasę wynika, że :

W 2023 roku dochody związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi wyniosły **8 567 399,93** z czego:

- **2 392 853,60 zł** dotacja z NFOŚiGW na budowę systemu selektywnej zbiórki odpadów wraz z punktem selektywnej zbiórki odpadów w Rudzie z infrastrukturą towarzyszącą - (dochody majątkowe)

- **6 174 546,33 zł** wpływy z opłat za odpady komunalne (w tym wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat **10 346,26 zł**) – dochody bieżące

W roku 2023 łącznie na system gospodarowania odpadami, Gmina Wieluń wydatkowała kwotę **24 693 340,93 zł**, z czego:

- **16 498 530,43 zł** na Budowę systemu selektywnej zbiórki odpadów wraz z punktem selektywnej zbiórki odpadów w Rudzie z infrastrukturą towarzyszącą - (wydatki majątkowe),

- 7 591 757,43 zł na odbiór, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych (wydatki bieżące)
- 319 199,91 zł na utworzenie i prowadzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Rudzie przez Przedsiębiorstwo Komunalne sp zoo w Wieluniu (wydatki bieżące)
- 251 254,92 zł na wynagrodzenia dla osób zatrudnionych na stanowiskach ds. gospodarki odpadami komunalnymi.(wydatki bieżące)
- 25 986,30 zł na odbiór i utylizację przeterminowanych leków z aptek.(wydatki bieżące)
- 6 611,94 zł na inne wydatki administracyjne (wydatki bieżące)

Różnica pomiędzy dochodami uzyskanymi z opłaty uiszczanej przez mieszkańców gminy a kosztami utrzymania systemu gospodarowania odpadami wyniosła w 2023 roku 2 020 263,68zł i została pokryta środkami z budżetu Gminy Wieluń.

Zespół kontrolny zwraca uwagę na konieczność uszczelnienia systemu poprzez działania skłaniające mieszkańców do składania rzetelnych deklaracji śmieciowych, oraz weryfikację ilości osób zamieszkujących w poszczególnych nieruchomościach.

Zespół kontrolny stwierdził rozbieżność danych zawartych w sprawozdaniu z wykonania budżetu a informacją przekazaną radnym RM w uzasadnieniu do projektu uchwały w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i ustalenia stawki opłaty oraz zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym i zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują rodziny wielodzietne, z dnia 2 lipca 2024r, oraz informacje zawarte w mailu z dnia 9 lipca 2024 roku przesłanego radnym - „Informacja: Deklaracje "śmieciowe" vs liczba zameldowanych mieszkańców”

Różnice przedstawiają się następująco:

	Dane ze sprawozdania finansowego	Dane z uzasadnienia uchwały	Różnica
Wpływy	6 174 546,33	6 190 883,63	16 337,30
Koszty	8 194 810,01	8 193 564,54	1 245,47
Brakująca kwota	2 020 263,68 zł	2 002 680,91 zł	17 582,77 zł

W opinii zespołu kontrolnego dane zawarte w sprawozdaniu z wykonania budżetu powinny być spójne z danymi przekazywanymi Radnym Rady Miejskiej w innych dokumentach.

Zespół kontrolny dokonał analizy udostępnionych kart przekazania odpadów i ustalił:

W miesiącu kwietniu, karty 115-135, 138-142 były wystawione i podpisane **w niedzielę**. Podobna sytuacja dotyczy kart przekazania odpadów o numerach 298-313, 315-321, 323-325 wystawionych i podpisanych 30 września **w sobotę**, oraz kart o numerach 416-442 (z wyłączeniem karty 433) wystawionych i podpisanych 31 grudnia w **Sylwestra w niedzielę**.

Zdaniem zespołu kontrolnego podpisanie wyżej wymienionych kart we wskazanych w nich datach nie mogło mieć odzwierciedlenia w rzeczywistych datach podpisania tychże kart, potwierdzających przekazanie i odbiór odpadów komunalnych, co może nosić znamiona poświadczenia nieprawdy w dokumentach.

Analizując udostępnione karty przekazania odpadów, zespół kontrolny stwierdził nieprawidłową numerację niektórych kart w odniesieniu do dat ich wystawienia. Nieprawidłowości dotyczą kart wystawionych za rok kalendarzowy 2023 :

Numer karty	Data wystawienia karty (2023r)	Data wystawienia poprzedniej karty (2023r)
21	30 styczeń	31 styczeń
22	17 styczeń	30 styczeń (wcześniejsze karty 31 styczeń)
49,58	8 luty	28 luty
59	20 luty	8 luty (wcześniejsze karty - 28 luty)
90	28 marzec	31 marzec
136	18 kwiecień	30 kwiecień

137	25 kwiecień	18 kwiecień (wcześniejsze karty 30 kwiecień)
154	8 maj	31 maj
171	19 maj	31 maj
172	24 maj	19 maj
173	16 maj	24 maj
205	29 czerwiec	30 czerwiec
212	2 czerwiec	30 czerwiec
247	3 lipiec	31 lipiec
282,283	25 sierpień	31 sierpień
314	21 wrzesień	30 wrzesień
315	15 wrzesień	21 wrzesień
322	29 wrzesień	30 wrzesień
340	9 październik	31 październik
345	2 październik	31 październik
378	14 listopad	30 listopad
399	3 listopad	30 listopad
400	23 listopad	3 listopad (wcześniejsze karty 30 listopad)
401	2 listopad	23 listopad (wcześniejsze karty 30 listopad)
418	20 grudzień	31 grudzień
423	29 grudzień	31 grudzień
433	20 grudzień	31 grudzień

Zdaniem zespołu kontrolnego brak zachowania chronologii w dokumentacji związanej z ewidencją przekazywania i odbioru odpadów jest niedopuszczalny i może się przyczynić do występowania nieprawidłowości związanych z ewidencją odpadów w ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Zespół kontrolny zwraca uwagę, że poprawa ściągłości opłat za wywóz śmieci to ważny aspekt skutecznego zarządzania gospodarką odpadami. Aby to osiągnąć proponuje się:

- Porównywanie danych: Analiza deklaracji liczby mieszkańców w gospodarstwach domowych z innymi źródłami, np. zużyciem wody, rejestrami meldunkowymi czy zgłoszeniami do innych usług komunalnych.
- Wdrożenie narzędzi cyfrowych, takich jak aplikacje wspomagające analizę danych, podobne do rozwiązania wdrożonego w Świdniku. Automatyzacja pozwala szybko identyfikować nieprawidłowości i uchybienia.
- Uproszczenie systemu opłat przez przejrzysty system opłat, np. uzależniony od zużycia wody.

Miasto Świdnik, korzystając z rozwiązań opracowanych w ramach inicjatywy GovTech Polska, wdrożyło innowacyjną aplikację do analizy danych związanych z opłatami za wywóz odpadów. Dzięki temu narzędziu możliwe stało się wykrywanie nieprawidłowości w systemie opłat i optymalizacja kosztów, co przyniosło znaczące oszczędności w budżecie, szacowane na 500 tysięcy złotych rocznie. Ten przykład pokazuje, jak technologie cyfrowe mogą wspierać zarządzanie finansami publicznymi oraz podnosić efektywność działań administracji lokalnej. Aplikacja analizuje dane dotyczące deklaracji mieszkańców i porównuje je z innymi informacjami, takimi jak zużycie wody czy rejestry meldunkowe. Dzięki temu można szybko zidentyfikować przypadki niedeklarowania rzeczywistej liczby mieszkańców czy nieprawidłowości w raportowanych danych. Tęgo typu działania eliminują nieuczciwe praktyki, a także pozwalają dopasować koszty wywozu śmieci do realnych potrzeb. Świdnik stał się przykładem dla innych miast, jak skutecznie wdrażać nowoczesne technologie w zarządzaniu publicznym. Rozwiązanie to wpisuje się w strategię cyfryzacji administracji i może być inspiracją do zastosowania podobnych mechanizmów w innych sektorach, takich jak gospodarka wodna czy energetyka. Inicjatywa pokazuje, że nowoczesne narzędzia cyfrowe, wspierające analizę i automatyzację procesów, mogą znacząco wpływać na redukcję kosztów operacyjnych oraz zwiększać przejrzystość działań administracji. To przykład synergii między sektorem publicznym a technologią, prowadzący do poprawy jakości usług publicznych i bardziej efektywnego zarządzania zasobami wspólnymi.

Jednym z coraz częściej stosowanych rozwiązań w polskich samorządach jest powiązanie opłat za śmieci z poziomem zużycia wody. Podstawowym założeniem tej metody jest korelacja między ilością zużytej wody a liczbą osób zamieszkujących nieruchomość. Im więcej osób, tym większe zużycie wody i – co za tym idzie – więcej produkowanych odpadów. W praktyce oznacza to, że metoda ta pozwala uwzględnić rzeczywiste obciążenie gospodarstwa domowego, nawet jeśli

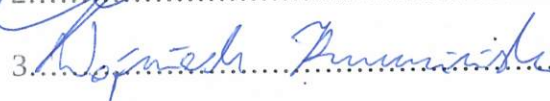
nie wszyscy mieszkańcy są formalnie zameldowani. Rozliczanie na podstawie zużycia wody eliminuje problem deklaracji liczby osób, które często bywają zaniżane w celu obniżenia opłat. Jednym z największych atutów tego rozwiązania jest jego sprawiedliwość. Osoby lub gospodarstwa domowe zużywające więcej wody, prawdopodobnie generują więcej odpadów a w konsekwencji płacą wyższe opłaty. To sprawia, że system wydaje się bardziej logiczny i zrozumiały dla mieszkańców w porównaniu do opłat ryczałtowych, które nie uwzględniają faktycznego poziomu użytkowania nieruchomości. Dodatkowo wodomierze dostarczają precyzyjnych i łatwych do weryfikacji danych, co ogranicza możliwość nadużyć i spornych sytuacji. Rozliczanie śmieci według zużycia wody może mieć również pozytywny wpływ na środowisko. System ten skłania mieszkańców do bardziej odpowiedzialnego korzystania z zasobów wody, ponieważ mniejsze zużycie przekłada się na niższe opłaty. Pośrednio promuje to również świadome podejście do produkcji odpadów. Choć zależność między zużyciem wody a ilością śmieci nie jest idealna, oszczędność w jednym obszarze często wiąże się z bardziej zrównoważonym podejściem do innych aspektów życia takich jak redukcja wytwarzanych odpadów.

Na tym protokół zakończono i podpisano.
Protokół sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach.

Podpisy członków zespołu kontrolnego:

1.

2.

3.

Uwagi Kierownika Jednostki Kontrolowanej:

.....
.....
.....